

lagt sin Interesse for Fiskeriets Opkomst for Dagen, om at være opmærksom paa, om der ikke her er Noget at rette. Jeg har ikke i den Tid, der har været stillet til min Raadighed, kunde nøie erfare, om det paagjældende Reglement virkelig lægger saadanne Hindringer i Veien for Produkternes Forfødselse, som Andragerne omtale. — Det har forbausset mig, at den ærede Kultusminister under denne Forhandling er gaaet Ram forbi. Man kunde maasse deraf drage den glædelige Slutning, at den ærede Minister nu ogsaa kunde glæde sig ved et smukkere Forhold til dette Thing, end der undertiden har været Anledning til at tro, at han stod i. Det er saa meget mere paafaldende, at der aldeles ikke har været Tale om den ærede Kultusminister, som den sidste Sag, der var for til Forhandling, da vi skiftes ad, angik et Spørgsmaal om en Reform paa Skolevæsenets Omraade, en Reform, med Hensyn til hvilken den ærede Minister viste sig saa særdeles imødekommende, men som ikke blev gennemført, og hvorom han saa maatte erklære, at han ad administrativt Veie vilde søge at udrette, hvad han kunde, indenfor Lovens Ramme. Den ærede Minister har ogsaa udstedt et Circulære i den Retning, som Forhandlingerne her antydede. Jeg finder, at der er Anledning til at omtale dette Circulære. Det kunde ikke falde mig ind at sige, at jeg paastjønner den ærede Ministers Betræbelser og paastjønner, at han har det rette Syn paa den Aand, i hvilken Skolevæsenet bør udvikle sig; thi saadanne Uttringer vilde jo være en Mislyd i den hele Concert, som ellers har ladet sig høre her i Thinget; men jeg skal dog udtale min Glæde over, at den ærede Minister paa dette Omraade har det rette Syn for de Børst, der ere ved Skolerne, og endvidere at den høitærede Minister ved tidligere Foranstaltninger paa Skolevæsenets Omraade, navnlig ved Omordningen af Forberedelsesexaminerne, har Krav paa Anerkjendelse, og det var dog muligt, at man, netop af den fuldstændige Tausshed, der har været om denne Sag, tør uddrage den Slutning, at ogsaa hans Modstandere her i Thinget finde, at han i dette Spørgsmaal har det rette Syn paa Sagen. Jeg har ganske vist nærmest begjært Ordet, for at fremkomme med nogle korte Bemærkninger om min Stilling til den politiske Situation. Jeg skal villigt indrømme, at efter at have hørt de tidligere Talere idag, kan jeg ikke vente stor Opmærksomhed for mit Foredrag; men jeg finder dog, at denne Situation er saa alvorlig, at der for en yngre Politiker kan være Anledning til at udtale sig. Den Opfattelse, jeg har, er

nemlig ikke hidtil kommen til Orde her i Thinget under denne Forhandling. Jeg har ikke hørt Noget vedkjende sig, at de havde den Opfattelse, at det saakaldte Forlig, Afslutningen af den store Strid, der har været ført her i flere Aar, virkelig skulde kunne medføre en Bedring i den politiske Stilling. Det er ikke vanskeligt at sige bagester, at det har man aldrig troet; men jeg vedkjender mig fuldtud, at jeg troede det, og jeg vedkjender mig ogsaa, at en af de væsentligste Grunde, hvorfor jeg stemte for dette Forlig — Resultatet vilde jo iøvrigt være blevet akkurat det samme, om jeg stemte for det eller demonstrerede ved at lade være at stemme — var denne, at jeg virkelig troede, at vi herefter skulde komme ind i bedre Tilstande. Nogle havde jo tænkt, at det skulde kunne ske paa den Maade, at Regjeringen, efter at det Resultat var naaet, vilde have fundet Anledning til at gaa og lade andre Mænd komme til Roret. Den Anskuelse synes jeg egentlig ikke nogensinde har haft noget tilstrækkeligt Fundament, thi saaledes blot at sætte andre Mænd, uden at man veed, hvem disse Mænd skulde støtte sig til, forekommer mig at falde ind under Experimentets Omraade, og naar man som jeg hører til den Del af Befolkningen — den være stor eller lille — der har fulgt den nuværende Regjering ikke blot paa adskillige Slagmarker, men endogsaa er gaaet med paa Tribuner, hvor det næsten kunde siges at være det Samme som at gaa til det politiske Skafot, — thi Valgene efter den sidste Opløsning havde ganske vist den Karakter — saa reiser man sig ikke op og erklærer: Nu desabouerer jeg fuldstændigt denne Regjering, lad os se at faae en anden. Nei, man maa da først overveie meget nøie, om der maatte være tilstrækkelige Motiver til at spigte den Fane, man har fulgt gennem saa mange Slag, og saa spørger jeg mig selv — jeg hører jo, som Alle vide, til de Menige, og vi Menige have Lov til og maa nødvendigvis efter at have hørt alle Lederne fra de forskjellige Sider udtale sig, gjøre os selv det Spørgsmaal —: Hvor skulde vi vende os hen, og have vi noget Motiv til at gjøre den Volte, som jeg mener, at enhver Politiker i Løbet af sit politiske Liv kommer til at gjøre. Han risikerer jo ellers meget let at komme til at leve paa, hvad der kaldes Doctriner, medens Realpolitik vel til Syvende og Sidst bliver det, det kommer an paa. Jeg tror nu heller ikke, at der er ret mange Politikere, hvis politiske Liv er noget langt, som ikke have havt Leilighed til at gjøre en eller anden Volte, eller hvis man mener, det er formeget sagt, saa dog en eller anden lille Bending. Nu har jeg spurgt